

Input // output

Welvaart

Het besteedbaar inkomen van huishoudens bedroeg in 2010 gemiddeld 33.200 euro. Wanneer rekening wordt gehouden met de inflatie en het steeds kleiner worden van huishoudens heeft een doorsnee-huishouden een kwart meer te besteden dan in 1977. De inkomensongelijkheid is in Nederland laag in vergelijking met andere Europese landen, en is bovendien de afgelopen tien jaar vrij stabiel gebleven. Dit blijkt uit onderzoek van het Centraal Bureau voor de Statistiek. Uit het onderzoek blijkt verder dat het vermogen van Nederlandse huishoudens tussen 2008 en 2011 daalde

met veertig procent tot een gemiddelde van 29.000 euro in 2011. Deze vermogensdaling is voornamelijk het gevolg van de daling van de waarde van de eigen woning. Grotendeels in lijn met de conjuncturele ontwikkelingen is de koopkracht van de Nederlandse bevolking de afgelopen 25 jaar vrijwel voortdurend gestegen. In 2010 gingen echter alleen de bijstandsontvangers erop vooruit in termen van koopkracht.

CBS (2012) *Welvaart in Nederland*. Den Haag: Centraal Bureau voor de Statistiek.

Schooluitval

Kinderen die in de eerste klas van de middelbare school vrienden zijn met leerlingen die in de toekomst hun school niet afmaken, blijken zelf ook een grotere kans te lopen om vroegtijdig schoolverlater te worden. Ook de populariteit van de toekomstige schoolverlaters in een groep heeft een positief effect op de kans dat medeleerlingen uit die groep ook zonder diploma de school verlaten. Dit concluderen Traag *et al.* naar aanleiding van hun onderzoek onder 20.000 Nederlandse scholieren. Om de relevante *peer groups* af te bakenen, maken zij gebruik van het Nederlandse Secondary Education Pupil Cohort 1999. De onderzoekers vergelijken deze gegevens vervolgens met de resultaten van de kinderen in de periode 1999–2010. Andere karakteristieken van de peer group zoals geslacht, etnische achtergrond, cognitieve vaardigheden en sociaal-economische achtergrond hebben geen effect op het risico om in de toekomst zonder diploma de school te verlaten.

Traag, T., M.J. Lubbers en R. van der Velden (2012) *That's what friends are for? The impact of peer characteristics on early school leaving*. ROA Research Memorandum, 006.

Slim

Momenteel wordt elektriciteit zowel in Europa als in de Verenigde Staten tegen vooraf vastgestelde prijzen verkocht aan consumenten. Dit terwijl de prijzen op de groothandelsmarkt per uur sterk variëren. Door de invoering van slimme netten komt de mogelijkheid binnen bereik om consumentenprijzen *real-time* te berekenen waardoor de prijselasticiteit van de vraag zal toenemen. Alcott modelleert de overstap naar slimme netten en concludeert dat het aansluiten van een typische consument op een slim net een positief welvaartseffect tot gevolg heeft ten grote van tien procent van de groothandelskosten van het gebruik van deze consument.

Alcott, H. (2012) *The smart grid, entry, and imperfect competition in electricity markets*. NBER Working Paper Series, 18071.

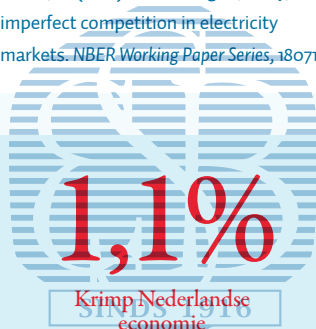
Regulering

Netwerkbedrijven opereren doorgaans als monopolist. Zij hebben over het algemeen beter inzicht in toekomstige vraagontwikkelingen en kosten van investeringen dan andere partijen zoals een toezichhouder. Om de marktmacht van deze monopolisten te beperken, worden hun prijzen gereguleerd middels een prijsplafond. Deze maximumprijs beperkt de prikkel voor de monopolist om te investeren in het netwerk omdat hij niet zeker weet of hij deze investering in de toekomst terug kan verdienen vanwege het prijsplafond dat hem wordt opgelegd. Hierdoor stelt de monopolist maatschappelijk efficiënte investeringen uit. Broer en Zwart ontwikkelen een model om de optimale regulering van netwerkmonopolisten te analyseren. Zij concluderen dat dit optimum wordt bereikt bij een gereguleerde maximumprijs die toeneemt bij een grotere vraag op het moment van investeren. In dit optimum investeert de monopolist op het *second-best* moment.

Broer, P. en G. Zwart (2012) *Optimal regulation of lumpy investments*. TILEC Discussion Paper, 020.

Recessie

Volgens de eerste voorlopige raming van het Centraal Bureau voor de Statistiek is de Nederlandse economie in het eerste kwartaal van 2012 met 1,1 procent gekrompen ten opzichte van een jaar eerder. Vooral de investeringen en de consumptie liepen sterk terug. Ten opzichte van

een kwartaal eerder kromp de economie met 0,2 procent. Daarmee zat Nederland ook in het eerste kwartaal nog in een recessie.

CBS (2012) *Economie 1,1 procent gekrompen*. Persbericht. 15 mei.

Zorgkosten

De stijging van kosten voor acute zorg die door Nederlandse ziekenhuizen wordt geboden is in de periode 1998–2004 redelijk gelijkmatig verdeeld over verschillende patiëntgroepen. Als deze kosten echter worden uitgesplitst in kosten van het ziekenhuis en kosten voor medicatie ontstaat een ander beeld. De stijging van ziekenhuiskosten werd voornamelijk veroorzaakt door meer gebruik van ziekenhuiszorg. De kostenstijging concentreert zich hier rondom behandeling van de patiëntgroep met gemiddelde behandelkosten. Dit effect is met name toe te schrijven aan een sterke stijging van het aantal patiënten dat poliklinisch wordt behandeld. Kostenstijgingen voor medicijngebruik blijken zich voornamelijk voor te doen bij patiënten die al relatief veel kosten genereren als gevolg van medicijngebruik. Dit blijkt uit onderzoek van De Meijer *et al.* op basis van verzekeringsgegevens over het feitelijke gebruik van ziekenhuiszorg van twee derde van de Nederlandse bevolking en behandelgegevens van Nederlandse ziekenhuizen over de periode 1998–2004.

Meijer, C. de, M. Koopmanschap, O. O'Donnell en E. van Doorslaer (2012) *Health expenditure growth: looking beyond the average through decomposition of the full distribution*. Tinbergen Institute Discussion Paper, 051.

Stemregels

In toenemende mate wordt monetair beleid vormgegeven door relatief kleine groepen beleidsmakers. De omvang van deze groepen varieert van één bijvoorbeeld de Nieuw-Zeelandse centrale bank, waar de directeur in zijn eentje het laatste woord heeft over het gevoerde beleid, tot 21 stemgerechtigde bestuursleden bij de raad van bestuur van de Europese Centrale Bank. Maurin en Vidal onderzoeken de optimale grootte van een beslissingsbevoegd orgaan en de bijbehorende stemregels. De onderzoekers concluderen dat de prestaties van grote groepen doorgaans beter zijn als besloten wordt met meerderheid van stemmen in plaats van unanimiteit. Dit effect wordt voornamelijk veroorzaakt door tijdsrestricties die in praktijk aan het beslisproces worden gesteld.

Maurin, V. en J.-P. Vidal (2012) *Monetary policy deliberations, committee size and voting rules*. ECB Working Paper Series, 1434.

EICIE

De Econometric Institute Current Indicator of the Economy (EICIE) voorspelt de stand van de economie. De economie wordt gemeten door het bnp tegen marktprijzen. Het onderliggende model correleert het bnp met het aantal werkenden bij Randstad. De EICIE geeft de toe- of

Files

Uit onderzoek van Van der Loop blijkt dat het tijdsverlies door files en vertragingen op het hoofdwegen met nam van 2000 tot 2010 met 49 procent toe. Dit komt vooral door veranderingen in banen, inwoners en autobezit per gemeente. Zonder de aanleg van nieuwe wegen, wegverbredingen, spits- en plusstroken en verkeersmanagement zou het reistijdverlies nog 16 procent hoger zijn geweest.

Loop, A.J.T. van der (2012) *Verklaring reistijdverlies en betrouwbaarheid op hoofdwegen 2000–2010*. Den Haag: Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid.

Publieke sector

In het algemeen is er weinig verband tussen uitgaven aan en prestaties van de publieke sector. Een efficiënte inrichting van de publieke sector heeft meer invloed op de resultaten dan de hoeveelheid geld die eraan wordt besteed. Dit blijkt uit een internationaal vergelijkend onderzoek van het Sociaal en Cultureel Planbureau naar de prestaties van de publieke sector in 28 hoog ontwikkelde landen over de periode 1995–2009.

SCP (2012) *Countries compared on public performance. A study of public sector performance in 28 countries*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.

Kinderopvang

Een hoger besteedbaar inkomen voor ouders leidt tot een stijging van schoolprestaties van kinderen. Dit concluderen Black *et al.* op basis van hun onderzoek naar de effecten van kinderopvangsubsidies in Noorwegen op de schoolprestaties van deze kinderen. Kinderen van vijf jaar van wie de ouders subsidie ontvingen voor kinderopvang, scoren in de lagere klassen van de middelbare school 0,3 tot 0,4 standaarddeviaties hoger bij een mondeling examen. De onderzoekers vinden echter slechts een zeer klein en insignificants effect van de subsidie op het gebruik van kinderopvang en op arbeidsparticipatie.

Black, S., P.J. Devereux, K.V. Løken en K.G. Salvanes (2012) *Care or cash? The effect of child care subsidies on student performance*. IZA Discussion Paper Series, 6541.

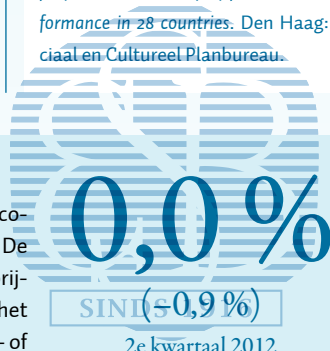
Arbeidsmarkt

Van Vliet en Nijboer onderzoeken in hoeverre flexibiliteit en werkzekerheid in Europa in de beleidspraktijk gecombineerd worden. In veel EU-landen is de regelgeving omtrent het inhuren van tijdelijke werknemers gedurende de periode 1985–2008 meer versoepeld dan de ontslagbescherming voor werknemers met een vast contract. Netto-werkloosheidsuitkeringen zijn bovendien minder generoos geworden. Deze ontwikkelingen zijn volgens de auteurs tegengesteld aan de doelen van de Europese Commissie.

Vliet, O. van en H. Nijboer (2012) *Flexicurity in the European Union: flexibility for outsiders, security for insiders*. Leiden University Department of Economics Research Memorandum, 2.

afname aan ten opzichte van hetzelfde kwartaal een jaar eerder. Het getal tussen haakjes geeft het verschil aan met de gemiddelde EICIE van de laatste elf kwartalen.

De EICIE wordt samengesteld door Philip Hans Franses en Bert de Groot (Erasmus Universiteit Rotterdam).

2e kwartaal 2012

De auteur heeft verklaard dit artikel alleen te publiceren in ESB en niet elders te publiceren in wat voor medium dan ook. Het is wel toegestaan om het artikel voor eigen gebruik en voor publicatie op een intranet van de werkgever van de auteur aan te wenden.